

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvaru" Nar. Pos.

Prediplata s poštarnom stojl 2 for., a soljako samo 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 1 for., a soljako 50 novč. za pol godinu. Izvan Carigradu više poštarna, tijelo se nađe u najmanju 8 soljakom te su voljni, da ih list sajamo svima ukupno i od jednog zavolj u imenom za 10 novč. na godinu strakom. Naredno žalju kroz poštarsku "Naznačnicu". Ime, prezime i najbolji Poštu valja jasno označiti, komu list nedjelja na vremenu, neka to javi odpravniku, u otvorenu pismu, za koju se naplaća nikakva poštarna, napisat izravna Reklamacija. Tko list primi i drži, ako je poston, ga i plaća.

izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

našao se

Tipografija Figgli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma so žalju platjeno poštarno. Vesti, dopisi i drugi spisi stampaju se u cijelosti ili u kratica, naime prava svoja vrijednosti i smjer oznaka Listu. Ne-potpisani se dopisi ne potpisuju. Obitka napadani, i često sakranno stvari nehalozno mješta u ovom Listu. Prikidju se pisma iskaju po 5 novč. svaki redakcija. Oglašaj se u redakciji svih 60 novč. a svaki redakcija svih 5 novč. ili u sljedeća opozorjava po sto se pogod oglašnik i odpravnik. Dopisi se ne vraćaju. Uredničko Upravljanje, osim izvannrednih slučajeva, neodpoljuju, nego putem stojećih Listnice.

PIJEVAČKA DRUŽTVA U ISTRI.

Bal che ti corre il mondo, ove più verdi
Di me dolezze il fiume, il mare, il cielo,
E' uno il vero sentimento tutti verdi
I più schietti affettanti ha pernacca.
Torre. Ger. Lili.

Pjesma je najuzvišeniji proizvod ljudske duše; ona je kruna svemu tvoru i radu ljudskomu.

Kad je čovjek uznesen, blažen, onda pjeva. Pjesma ga daje nebu pod oblake odkud on tada, sad ponosnim, sad sazaučjućim okom, motri zemlju i život na njoj. — Sve što se na njoj radi, pače i snuje, čini mu se malenim, sve je njemu luhak posao, jer je dušom visoko visoko nad svim ljudskim.

Uznešen tako i odniješen čovjek, sto neće da poduzme? Česa da se boji? O čemu da podvoji?

Pjevajući čovjek nemisli nego na dobro, i u svakoni poduzeću dobru se nuda, jer tamo, dokle pjesma dopire, nemu već nikakovih zaprekah, nikakovih potekloček — sve je u redu, sve lepo i ravno. —

Pjesma je često blaženstva, najuzvišeniji proizvod ljudske duše. — Ona je jezik srdeća ljudskog. Ona tjeru suze na oči smijućem se, a plaćućega kadra je na mici natjerati.

Tko nije već očito onu, reko bi, električnu išku koja mu telom potresla, koga nisu već svrhi prošli, kad je u družtvu zapjevac odniješen „još Hrvatska ni propala“ ili „Zivila Hrvatska“!

Ne srđu li vojnici u boji, u smrt, pjesmom u ustiju? — Pitajte Franceze, kako na nje djeluje kôd iz tisuću i

i tisuću grali zaore svoju Marseljezu? Šta nebi oni tadi počinili? Šta nebi poduzeli?

Pjesmom uzhićenom čovjeku sto je život, što smrt?

Ako promotrimo život raznih naroda, vidit ćemo da najlepše, najvatrejne i, reko bih, najuzvišenije pjesme potiču baš iz onoga vremena, kad je taj narod najnemirniji bio, kad je nestivo!

I sdrženju i jedinstvu Talijanah pomogla je mnogo pjesma.

A nije li i hrvatski narod od god. 1835 dalje budila najveć pjesma prigodnica? Dokle je ona dopirala svud se narod budlio i svjestio.

Bez pjesme neima života nikakvoj plemenitoj misli; zato i vidimo, odkad je svjetom zavladala ideja narodnosti, kako se svigde stvaraju pjevačka družtva, kako se pjesma širi i kako sve prijatelji priznaju osobito miloglasje, pa bi se u brzo kod nas razširila i udomila.

I u Hrvatskoj vidimo, kako se u svakom povećem gradčiću ustrojilo po pjevačko družtvo, kako već Zajčeve pjesme pjeva bogataši i siromah, seljak i vlastelin.

I mi smo odnješili dići nas hrvatski narod u Istri i dovesti ga do narodnje svesti, ali bez pjesme dvojim da ćemo plemeniti taj cilj još dugo vremena postići.

Nas narod rado pjeva i sladi si i najteži posao, kada drugim nezna, svojim „Oja nina nena“, pače i kad si miloga koga zakopava, pjevajući plake i narice.

Oduševljajućih onih hrvatskih pjesama, koje bi ga sjetile da je i on pravo udo plemenitog onog naroda, žaliboze naš puški još nepoznaje, a njegove narodne sve su jednolike, sve tužne, sve odgovarajuće poštelenom njezgovom stanju. — Pjesamah koje su kadre ganuti srce i potresli dušom, neće ćuti u Istri; zato mislimo ne samo da bi dobro bilo, već da je neobhodno potrebno, te se kod nas koje pjevačko družtvo ustroji i u savez stupi sa sličnim narodnim družtvima u Kranjskoj, u Kraljevini i druguda po Hrvatsih.

Na taj način rasirila bi se hrvatska pjesma med pukom koji si sada većinom kakvom: bezsmislenom uličnom tudjom pjesmurninom grlo dere.

Hrvatska je pjesma tako mila i ugodna, da ona svakomu na prvi mah omili, tako da joj i najveći naši neprijatelji priznaju osobito miloglasje, pa bi se u brzo kod nas razširila i udomila.

Istina je, da mi neimamo velikih gradova, u kojih bi se mogao usredotočiti duševni naš rad, al ipak imamo više takvih u kojih su pjevačka družtva moguća. —

Mi mislimo da bi se n. pr. u Kastvu, gdje imaju više učitelja vještih muzici i pjevanju, takvo jedno družtvo jako lahko ustrojiti moglo. Čakovac bi iz početka možda malo bilo, ali doskora, stalni smo da bi proevalo, jer nam je narod željan pjesme ko ozeba sunca.

I na otoku Krku moglo bi se takva šta poduzeti. Vrbnik, Punat i Dubašnica su mjesto sгодna za to.

Takvo jedno društvo bi nadalje, ako ne javno, to barem privatno, mogli ustrojiti i hrv. djeći na pazinskoj gimnaziji. — I oni imaju ondje školu za muziku, a znamo da ih ima više, koji su već tej vrijednosti prilično vještii.

Njim bi dakle lakodjer lako bilo upoznati se sa hrvatskom pjesmom, jer bi se mogli obratiti n. pr. na akad. pjevačko družtvo „Hrv. Lira“ u Zagreb, odkud bi za stalno dobili sve najjopeč hrv. pjesme.

To mislimo da je i dužnost i zvanje naših u Pazinu učenih se mladića, jer su oni prvi pozvani da uz dobre hanke i drugo sve urade, čim bi se naš narod mogao probudit, osvjetliti i podići.

Kad narod naučite hrv. pjesmu, dali ste mu u ruke zastavu, koju će on ponosno svagdje razvili i pokazati, da smo i mi tu i da zelimo živiti, kako se naredu pristoji. Neživo čovjek samo o kruhu, nego i duh treba da hrane ima. Tko pjeva, zla nemisli!

DOPISL.

tz Kastva.

Riedko dobiva „Nasa Sloga“ dopisa iz ovog staroga grada, kako da neima ničesa, što bi se moglo javnosti predati. Joli! rekač bi Jurina, ima toga mnogo, ima i mladić i starijih koji bi mogli kadkad barem kojegod ponajglavniju napisati i našemu listiću priboslati, da svjet dozna, kako kod nas. Ciele knjige bi se moglo napisati, kad bi samo bilo u koga sreć i dobre volje. Nu kad je već dosad tako bilo nesmi biti u buduće,

HRVATSKE NARODNE PESME IX. ISTRE.

XXIII. (ostavak).

Stanoh jutrom rano
Ter podjoh nad more;
Stanoh na stončiću
Ustrgoh plaveču,
S Levanta jadroči,
I mlađa mornara
Na krmi sideči.
„Hej more mornaru!
Približi se kraju,
Da te ja popitam
O mojem dragom
Malemu stvarčiću.
Ako l' jesu čuo
Dobri koji glasi,
Jesil ga ti vide,
Ali s njim govere“
„Nit sam ti ga vide
Nit sam s njim govor
Akol' bi ga vide
Ja ga pozna nebih.“
Lahko ga poznati
Po zlatnom perstenu,
Zelenoj dolomi“
„Daklem sam ga vide
V bolom Carigradu;
Mlađoj levantkinji
Tanac probriše;
Drugi levantkinji
Prstom kupovaša.“
„Ako l' bis ga vide,

Ali s' njim govere,
Reći mu ti malo,
Da sam ga čekala
Leto i tri dana,
Joču ga čekati
Misec i jedan dan,
Da ako nepride
Misec i jedan dan
Nedaj mu bog priti
Nigdar već na moj stan;
A ja boću mlađa
V mostir koludrica,
Z belimi nogami
Po mosturu setat,
Z bilimi rukama
Hartice prebirat,
Craima očima
Slova pregledati,
Al wo moni mlađoj
Srce tužne vunut,
Kako 'na na polju
Zelenu travučicu,
Ku so srpm žanjo.
Hitro noge mojo
Lepo probiraste,
A tadi će biti
S konopi vezane!
Bole ruke moja
Na prshil ležati!
Černe oči mojo
U nobo gledati!
Ai ti nećeš moći

Mlađi novestice
Zelen venac plasti
I na glavi nosit!
Suza za suzicom
Po lieu tekoše,
A rumeno lice
Bledo ostajše.
Da bi suza mojo
Na kamen padale,
Kamen bi se raspa
A sreco neumore.
Tužna mlađost moja!
Svaki dan na manje,
Ter mi samo tugu
Nomijo ostavljas!
Suza za suzicom
Po lieu rumenom
Tuga za tužicom
Po srđu jadrenom! (?)
~~~~~
Polj. sb.

XXIV.

Zaroobljena Jela.

Jelenina Majko!
Kadi ti jo Jela?
„Moja je Jelena
Na mutnom Dunaju,
Bole ruhe pero,
Svoj zlat prsten dore,
Sve bele tambane

I šare marame;
Belo te tambane
Za mlađe divočko,
A šare marame
Za mlađe junake,
Mikula ljubiće nje
'Ko ti se negrusti
Hodi ti k Dunaju.“
„Na Dunaju sam bil,
Jelena nis vidil:
Neg Jelino ruho
Na Dunaju pleve,
Sve ēa dalje plove
Lepse ga je videt.“
„Mikula ljubiće nje
'Ko ti se ne grusti
Hodi do Turčije.“
Mikula se sedo
Po turčkoj placi
Zapazi ga Jele
S visoka penjera.
„Mikula ljubiće moj
Ča se tuda šećeš?“
„Jele ljubo moja
Svoj poradi tebo!“
„Mikula ljubiće moj
Zaman puti troji
Ca jih je bez broja,
Zaš su sinoć za me
Turci balotali,
Ter sam ju dopala
Turkomu vojvodit:

valja, da odsad svaki broj koju tu iz Kastva doneše. Nisam vam nakanio govorit sad, kako je kod nas odkad občinom upravlja politički komesar g. Ivan Šimčić, nego samo iztaknuti jednu, koja se prošlog ponedeljka odlučila.

Kako se svi gradovi, trgovista, raznoudužna načjeću, da čim većanstvenije proslave srebrni piro N. N. Veličanstva Cara i Carice, tako isto i ovaj starodavni grad sa 32 sdrženje županije u vječi vjera previšnjoj kući habsburškoj nesmije za drugimi zaostati, te dokazati onim talijanskim pridostalicama da nemarimo nimalo za poslastice koje obećivaju.

U tu svrhu pozvao je upravitelj občine posebnim pismom svećenstvo, raznoudužnu gospodu i gospodare kmetovce ove velike občine za 10. o. m. u Kastav na pogovor, da se odluci kako da se taj svećani dan proslavi. Pozivu se odazvali skoro svi pozvani. Lepo ti je bilo viditi svećenike, gospodu i kmetove, kako ti jedan od drugog ne zazire, te najveća sloga u njih vrla.

Poslije što se protulamčio uzrok današnjeg sastanka, pristali su svi, da taj dan valja čim slavnije proslaviti, te odlučili, da buduć pade upravo na Jurjevdan, kojeg svetca naš narod osobito štuje, to neka se drži blagdan. Svećenosti pako neka bude sledeći tek:

Cesaru i Cesariči poslati kojiko ljepeš uvesenu čestitku u ime ciecle velike občine.

1. U večer pred 24. aprila pucati će se iz mužara, zvoniti po svih crkvah, paliti kresove po svih visih bregovih i veliki kres na najvećem vrhu nazvanom Sija u Šumi Lisini, da ga mogu isti Mlečici viditi.

3. Na zoru opet bitanje mužara i zvonenje, te gradom prolaziti će glasba.

4. Na 10 sati svećana sv. misa sa „Tebe Boga hvalimo“, kojom će prisustovati svi ovdašnji dostojanstvenici, učitelji sa školskim mladeži, puk, koji će u Kastav dolaziti u hrabu pod narodnim barjacima, koje će u tu svrhu nabaviti občine za pojedine županije. Svećana služba božja obaviti će se i po kapeljanjima.

4. Po podne pako, odlučilo se, da bude narodno veselje, te u tu svrhu doći će u Kastav razni svirači, da se mladež čim veselje zabavlja.

5. U večer zaključiti će se svečanost sa pučnjavom, zvonenjem, razsvjetom grada, umjetnimi ognji i kresovima po briežuljicama.

Da bude sve čim bolje islo, to biše zato izabran posebni odbor, koji će sve potrebno nabaviti, i skrbiti za najbolji red.

Petr Petranin
Petosetoperac
Napol krštaninu.
Da bili ja noboga
Dovica ostala,
Da bili ja mlađanina
Mikuli dopala!“
Polj. sb.

XXIV.

Ista je Uravničere slike:

„Jelenina majko, kadi ti je Jelo?“
„Moja je Jelina na mutnom Dunaju.
Na mutnom Dunaju bilo ruho pere,
Bilo ruho pere moj zlat prsten dero,
Bilo ruho pere i bare malbrane,
I bare malbrane i bile tumbane;
Bare su malbrane za mladih junaci,
Bile su tumbane za mlade divoke.“
„Na Dunaju sam bil, na Dunaju je ni,
Ner njezino ruho po Dunaju plove,
Sve što dalje plove lijepe ga je vidić!“
„Nikola ljubić moj ne grasti ti se poč,
Ne grasti ti se poč doli do Turčije!“
Nikola se šeće po Turčkoj placi,
Zagleda ga Jelo s visoke ponostre:
„Ca mi tuda šećeš Nikola ljubić moj?“
„Sve sporadi tebo, Jelo ljubo moja.“
„Nikola ljubić moj, zaman putu tvoje
Zaman putu tvoje ca jih je bez broja;
Zađu noćas za me Turci balotali.“

Drugog dana sastali su se članovi narodne Čitaonice, te i oni jednoglasno odlučili proslaviti taj dan. U dvorani narodne Čitaonice bili će onaj dan skupni obed, komu će moći prisustovati nesamo članovi nego i drugi. U večer pak biće u Čitaonici zabava, kojoj će sigurno mnogobrojno narodnjaci prisustovati.

Nadam se, da će i ovaj put naš narod pokazati, kako ljubi svoju domovinu i svoga cara, te da će u velikom broju priteći u Kastav, da se u bratinskom narodnom kolu razveseli. A niti nedvojimo o našoj radinjo većoj mladeži, kojoj se pruža prigoda, kako dosad još nikad upravo u domaćem krugu poskočiti.

Pula 26. veljače 1879.

„Nemože se zamuditi, da i sama naša vrla sudjeluje, da se Istra sasvim potalijanči time, što dopušta i tripti družtva, koja ruju proti Austriji: dapace što očito podupire talijanski život i njegov jezik napram manjinama njemačkoj i slavjanskoj vjernim carstvu. Zato imala bi odstraniti nekoje činovnike, a svakako čim skorije neomđenjeno uticati u učionu, crkvu i uredovanje.“

Tako onomadne svršive vojnički list „Wehrzeitung“ svoje članke napere proti Italiji. Kao da bi htio reći: mi vojnici znademo krvetu litu za habsburški dom, ali neka znade i vrla svoju dužnost vršiti: krvavo smo izkusili u Bosni, što znači neprijazno pučanstvo, zato neka dade vjernomu istarskomu Hrvatu uz učionu i hrvatsku crkvu.

Kao sto smo se u zadnjem dopisu javno natugovali, jer učione neimademo, to ne manju žalost imamo očitovali o crkvi koli u obće, toli napose, što se tiče nas.

U obće, jer se ovdje mnogo do-nazidalo i svakovrstno činovničtvu poteserostručilo: dakle u svem napredovalo, dočim gledje crkve je sve pri starom ostalo tako, da njeno osoblje i njene crkve (t. j. Pule grada) nisu udense ni za 2000, a kamo li za 18,000 stanovnika, neračunajući ovamu carskoga vojničtva. To ukupno stanovničtvu imade sustolničnu (konkatedralu), jednu crkvicu u sredini grada, a drugu izvan njega, pol sata hodja odaljenu, što no stoji juči etiri mjeseca gredama poduprta, da se ne presruši.

Ako sada, sto se napose nas tiče, na um uzmimo, da barem treći dijel toga žiteljstva sačinjavaju zgoljni Hrvati, jedna li nebi pravedno bilo, da im se sagradi posebna crkva, gdje oni ve-

cinom staniuju, te ovdje „Kroacijom“ nazivaju?

Da se je ozbilnije mislilo okolo godine 1850, kada se je gradjansko groblje odlučilo onamo, gdje je sada: to bi se bilo mnogim pustim neurednostim uklonilo; to jamačeno nebi bilo sadanjega pitanja; dokle imaju svećenik sprovidli pokojnike, što umru u gradu ili u njegovoj bolnici?

Stajala bi sada na označenom mjestu sazidana crkva, u kojoj ne samo bi se u hrvatskom jeziku evandjelje najvestalo, kršćanski nauk učio i popoljanja pobožnost služila, nego i mrtvački sprovod dokončao, i to na obćenito zadovoljstvo.

Onda se za crkvu nebi bilo mnogo novca potrošilo; bila je zemljistu nizka cijena: občina nije bila dugovi, obtećena a i vjerozakonska zaklada je više smala. (? Ured.)

To doba pak bila je za nas opredjeljena ona crkvice, za koju smo mi rekli, da je uprav u sredini grada. Dakle u njoj se je hrvatski propovedalo, djecu strahu božjim učionicama podigle, a ona je odstupljena za školsku mladež talijanskim kapelanom i zajedno vjeronaučiteljem.

Taj udarac uzkoleba našu narodnost, a nekako uzdrmao nabožni život našega imaća bogoljubnoga puka. Da, njegova pogubna jeka odjeknula i na naša okolinska selja, čije ljudstvo čini se tako hladno, da izim nekočki Promonturači u Lijenjanacima malo tko dolazi na proteste, što se drži u rečenoj crkvi dne 2. kolovoza.

Zatim nas preseliše u sastolnu crkvu, gdje nas pomješane prikvačaše na uru, u kojoj u nedjeljama i blagdanima imamo se sanio maštiti te tumačiti riječ božju. Tako čini i danas obćenje obilježeni naš gosp. duhovni pomoćnik pod pažnjom prečasnoga gosp. upravitelja kaptolskoga, nevjesta našemu jeziku.

Valja nam napokon koju pravednu prosboriti i ob ovdašnjoj naseljini njemačkoj. I njoj — t. j. onim hiljadama Njemačacima, pripadajućim ovomu kaptolskomu dušobrižničtvu, koje smo mi ubrojili medju one 18.000 st. — jeste od preke potrebe crkva, koja bi najprikladnije stala u prekrasnom perivoju „Park“, gdje preteže njemački život. Svestra ho naobrazba bez crkve može donckle od zla sustezati čovjeka: ali jedini božanstveni nauk kadar je prigmani ga k nerazrešivim sponam ženidbenim, a odvrnuti ga od samoubojstva.

Izričeno svoje sukrumno mnenje. Spomenuti Njemeči nebi zaostali niti

za svojimi sunarodnjaci protestanti, što su jedva dogradili svoju bogomolnici, niti da Grci razkolnici, što su također sad poljepšali svoju starovječku crkvicu, da imaju posebna svećenika. Nadati se ipak smiju više nego li mi. Ko što su im osnovale vlasti carske mornarice izvrstne učionje, tako laglje mogu sagraditi za se i za njie crkvu, razpolagajući dostatnim brojem svećenika. Tada preostalo bi ono skitanje carske vojske: ono neugodno mješanje s gradjani da zadovolji duhovnim pobožnostima i vazmenim izpovjestim. Tom crkvom bi se našim Verudjanom, što na onoj strani prebijaju, liepo pomoglo tim većma, jer je ponajviše hrvatske mornarice, te se njoj hrvatski propovjeda.

Govorka se, da kani ovamo doći obitelj S. Franje. Mi bismo otce frajeveće dobro došlimi nazvali, te ih svim toplo preporečali — sada osobito gdje preti zavladati posvemašnja oskudica svjetlovnih svećenika — da ih visoko stuju a obilno darivaju, samo pod ovim uvjetom, da među njima bude i hrvatski i njemački drugar.

Drugčije neuvidjamo za nas one posebne koristi, kao što se je dogodilo u s. poslanstvih. Došla ih je četvorica, što je prekomorja, što je u Rovinju; a što su mogli koristiti hrvatskomu i njemačkomu puku, nepoznavajući njihovih jezika? *

Poljica u Dalmaciji.

Višekrat sam čitao u vašem do-moljubnem listu o nepravicali i bledah koje mukotrpno snosi istarski hrvatski narod, pa se latih zahrdjala pera, da vam izjadam moje jede. Poljica, o kojih sam nakanio govoriti, steru se med Spljetom i Omišom, ili bolje, med riećicami Žrnovicom i Cetinom. Diele se na: gornja, srednja i dolnja Poljica; nabranu su dvanaestoricom selah, u kojih živi preko 10.000 zgodnjih Hrvata. Poljica, do nazad nepunih 80 godina, imadju svoju knežiju, i obstajahu o sebi. Nu mač Napuljuna I. očeti vasioni svjet, pa i ovi miroljubivi zakutak okusa njegov bić. Marmont ukinu vlast poljčku. Dočnje Poljice spadoše pod Austriju, te budi razcjepljana u tri obćine, naime: omišku, sinjsku i splješku. Ova zadnja je naš jad i nevolja. U svih Poljicima nema, ma bud jednog postarskog ureda (?), a

* Oprostite, al nešlažem se s Vami u tom, da li se stave narodnosti posebna crkva građila. Nego to imato pravo, da se crkve imaju građiti po potrebi na najzgodnijem mjestu. Valja nam se strpliti! Za teatro so slot vođ drži toga pravila; možda će i na crkvu pomisliti.

Ured.

„Koga si dopala Jele ljubo moja?“
„Nikola ljubić moj: vojvodu turskoga.“
Da bi ga do mala, Jele! uživala
Da bi ti mladjabna dovicu ostala,
Pak da bi dopala Nikolu ljubića.“

XXV.
Izbudanje.

„Sve ča sam obašal divojak i gospoj,
Nigdar nisam vide lišće rumenija,
Negoli je tvote, virna ljubo moja!“
„Pojd z bogom dragiču kamo si navadan!“
„Vazila je nauk moj simo dohadati,
I u ovih strančicah vavili prebitavti;
Sinoć sam ti prošo mimo dvora tvoga,
I nisi mi rokla ni: zdravo junace!
Nego si mi rekla: projdi mimo dvora,
Da te neobične mila braća moja.“

Polj. sb.

XXVI.
Nesretna ljubav.

Mladost prelijepa,
Svaki dan na manje
Kako i travčice,
Ka se srpm žanje!
Da bili ja nehog znal,
Da će tako biti
Nebih do istine

Va nju ni pogledal,
Nego černu zomiju;
Gorko bih se plakal.
Da bi mi umreti
A smrti neznaći!
Da bi mi viditi
Ki će me plakati!
Hoće i me plakati
Majka ai sestric,
Al će me plakati
Neverna ljubica.
Aj crna zemlje
Kada ja tvaj budem.
Ti ćeš uživati
Prebeli život moj!
Ruse kosi moje
Za zglijavlio će biti!
Černe oči moje
Zemlje će pokriti!
Belo lišće moje
Vodom poškropiti.
Simo hote simo
Lepalni mladići
Ki ste s manom bili
Mladjabni detiči;
Pogledajto malo
Oro moje telo,
Kakova je rada
I nekada bilo.
Prokleta bi ura
Sraka od ljubavi.

Polj. sb.

XXVII.

Paval na travčici
Trudan počivaše,
A onda njim Mare
Rožice trgaše,
„Stanji goro Pavlo
Rosa pada na te!“
„Neka pada na me,
Ter nepada na te:
Našal sam divočku
Na mrljinu studenču,
Bilo ruke pernje
Moj zlat prsten doruč.
Moj zlat prsten nosiš
A drugoga ljubiš!“
„Noljubim ja Pavle
Nigdri nikogare
Nego samo tebe
I samoga tebe.“

Polj. sb.

XXVIII.

Kéerka ido u tudje selo.
Kada se héterica
Od majke diljaše,
Njima se ohima

putevi su, da nemogu gori. Nu, sve bi to mi dragovoljno podnigli, da nije jedne, što nas nemilo vredja, a to je da nam se tlači i prezire mili hrvatski jezik. (To je kad i u nas! Ur.) Dodje li naš čovjek na sud, pa počne li materinski sboriti, sudac se nanj izdere. Doneće li nas koji u poštarski ured doznačeniu, hrvatski napravljenu, eto li živog vraga od poštara, da zašto piše Štaovski. Suvise sve, što dolazi od suda, napravljeno je na puljžkom jeziku; pa ako se i nadje kod nas koji samouk, što znade čitati da rečem, natucat koju riječ naški, kako će on čitat talijanski, a, što je više, kako će razumjeti to otajstvo za njega? Što znade naš čovo za: peticiun, šentencu, rapor mandat i ostale čarolije slobodne?

Jadni narode, mnogo li trpiš i snosljivo podnosiš! Nu, nekloni duhom, sinut će sunce i pred twoja vrata.

Pogled po svetu.

U Trstu 14. ožujka 1870.

Kako pišu, danas il sutra će svrsiti Delegacije svoj posao, a onda će opet stupiti na red carevinsko vijeće, da dozvoli ministarstvu potrebite troškove. U Delegacijah se najviše govorilo o Bosni i Hercegovini, naime o upravi i troškovih glede onih zemljah, pa se u tom poslu prihvatali panjavice vladini predlozi. Kažu da će se gledate uprave najbrže opet prihvati osnova generala Filipovića. Skupni ministar rata, govorec o našoj vojsci, izjavio je potrebu, da se poprave nekoje tvrdjave ne samo u Bosni i Hercegovini, nego i u Galiciji na ruskoj mediji, što da je delegate veoma zateklo, jer da sluti na rat s Ruskom. Bio se razinio glas, da će se pokrajinski sabori sastati tamo negdje među važnjenim i duhovskimi blagdanima, ali to kao da neće biti istina. Izbori narodnih zastupnika za carevinsko vijeće u nekojih pokrajinali da će se vrstiti u mjesecu avgustu, a u nekojih u septembru, kako već bude gdje narednije poljodjelskomu pučanstvu. U Toplicah ljejkovite se vode povratile.

Ugarski parlament dà ee se otvoriti prvi dan u mjesecu aprila. Hrvatsku čekaju sad veoma napeti dani, jer njezina kraljevinska deputacija ima sa jednakom deputacijom ugarskom utančeni novi novčarski ugovor. Ugarsku je zadjela velika nesreća. Rieka Tisa je poplavila i razorila krasni i bogati grad Szegedin. Čovjeka hyata groza, kad čita, kako je to bilo, koliko je tom prigodom ljudi poginulo, i koliko bogatstvo pro-

palo. Isto tako dolaze erni glasovi iz Bosne, gdje da je od gladi i studeni poginuo veliki dio onih nesretnih kršćanah, što su bili prekolani pribjegli u Hrvatsku, a ona su se onomadne, u najveću zimu, goli i bosi moralni vratiti u domovinu, na pusta garišta svojih kolibah.

Bugarski sabor u Trnu razposlao je na sve evropske vlade pismo, u kojem se tuži na protinaravsko razpolovljenje bugarskog naroda, te prosi, neka se zadovolji stanovnikom Tracie i Macedonije, koji žele biti jedno tielo i jedna duša sa svojom ostalom braćom, stanjućom na jugu i sjeveru Balkana. Na taj je način ujedinjenje Bugarske stupilo na javnu diplomatsku stazu. Doskora ćemo vidjeti kojim uspjehom. Ali, da je istina, da Rusija nastoji, skloniti evropske vlade na nekak sastanak, u kom bi se imali porazvidjeti i shodno popraviti i popuniti nekoji berlinski zaključki, pa ako su već na taj predlog pristale Njemačka, Francuzka i Italija, onda naša se braća Bugari mogu nadati najljepšemu uspjehu od onog svog pisma. I to tim više, što se narod u iztočnoj Rumeliji nikako nemisli mirno pokoriti vratajućim se turškim oblastima.

One viest, da se smije savez med Engleskom i Ruskom kao da je istinita, jer je grof Suvalov, ruski poslanik u Londonu, oduptovan u Petrograd, što da se nije moglo dogoditi bez velikih i važnih uzroka. S druge strane pojavio se opet i grof Ignatijev, i to ovaj put u Parizu, pa i to nekoji dovode u veliko kolo sudanjih ruskih namjerah. Englezom ide još jednako hrdjavo u Africi, a ovih su današ bili bijeni i u Afganistanu u Aziji. Niemi su bili počeli strasti Francezom, ako narodna skupština svojom neumjerenosću prisili sadanje ministarstva, da odstupi. Ali Francezi su ipak umjereni, nego li se misli, jer su odustali tražiti od ministarstva kojesta, od česa su zaizirali i Niemi i gdjekoji drugi susjedi.

Bismarck da kani dati novim nje-mačkim pokrajinama Alsaciju i Lotaringiju nešto veću samoupravu, jer vidi, da se onim na pol pofrancezenitni zemljami neda drugaće vladati. Bismarck je izposlovao kod naše vlade, da pregri nekak paragraf pražkog mira od 1866 godine, pa da se je uslijed toga iz zavrhnosti zaprelo debelo prijateljstvo medju nami i Niemi, na što da se Rusi jako ripe, te spominju Njemačkoj zaboravljinost i nezahvalnost.

U Rimu se onomadne sastali kolovodje talijanske katoličke stranke, da se dogovore, da li nebi bilo svrsi shodnije, da popuste od svoje dosadanje

politike, pa prigodom budućih izborih stope i oni na ustavno polje. Sveti otac Papa je po običaju svojih predstavnika, na Jjetnicu svog uvrišenja na Petrovu stolicu, raspisao obči Jubilej, koje ima trajati od 2. marca do 1. junija. Rimска se stolica sad dogovorila i sa Engleskom gledje uredjenja katoličke tamo crkve, pa se baš sad nabodi u Rimu engleski kardinal Maning, da javi Njegovoj Svetosti, što i kako o toj stvari misli ministar Beaconsfield. Bilo se čulo, da će Franceska i Belgiju ukinuti svoja poslaštva kod rimske stolice, ali to nije bilo nego pusta želja one prevratne u Europi stranke, koja misli, da bi narod čovjekanski najbolje uspjevao i napredovao onda, kad bi se odrekao Boga, vjere i zakona.

Frantina i Jurina.

Fr. Zdravo Jure!
Ju. Bog daj zdravlje, al se lo neć slabo čuje. Gоворе да je va Унгарие jedan grad propal посвена.

Fr. Bone, Jure, danas šalu na stran; ēuči će „Sloga“ piše o tej stvari.

PROPAST GRADA SZEGEDINA.

Tamo gdje se Maroš izljeva u Tisu-vodu, stojao je s druge strane ponosit grad od kakovih 70,000 duša. To je bio Szegedin. Danas možemo reći, da ga više neima. Nabujile su vode i prodile nasipe, te u ruševinu obratile evakuaci grad i to posle ponoći od 11. na 12. marta. U dva loka voda je zajela veći dio grada. Kuće gradnjene od opuke, nemogu se obdržati proti vodi, te su se za čas rušile po ciele vrste sgradah. Ljudi je poginulo na žalost mnogo više, nego li se je izprva mislio. Orfanotrofija, to kuća gdje se srose hrane i školaju, i sinagoga, to židujska crkva, srušile se i poklopile. Što je živoga bilo u njih. Još se je već nesreća dogodila: bolnica srušivši se pokopala je do pešta bolestnikah. Szegedin, grad tako evakui, većim dijelom nije više, nego pusta ruševina. Nezna se još točno, koliko je sveta poginulo.

Jedna od poslednjih viesti od onud piše: Szegedin je bio, nečuva ga više: mi spašavamo, što možemo.

Sva Ungarija to drži za veliku narodnu nesreću. Listovi, koji nikada nebi toga napisali, kao što „Nova Preša“ u Beču, srde se, da se milijuni troše

na vojske i topove, a nepazi se dizati nasipe, rediti vode, pomagati gospodarstvu. Zažube istina je!

O Szegedinu se toliko piše i vapi, jer je grad, jer je na jednom kupu silno bogatstvo propalo. Ali koliko selih pod vodom leži, kolike obitelji su uništene, kolike oranice izgubljene. „Mru kraljestva, miru gradovi i vjili plemstvo trava krije.“

Novija viest iz Beča 14. marta:

„Sva družtva počeše skladati za Szegedin, odkuda dojaze glasi, da ti se koza ježi. Pučanstva je mnogo pogubljeno: krov se ruše, dočim ljudi užasno pomagaju. Trupla plove po poplavljennih učicali. Gdeđem je broj poginulih. Grad Arad odpremio je 2000 borilnih u mnogo kruha. Sest u zadnjoj pogibelji na nasipih. Osamsto bjegunaca dodje u Temesvar, spasivši samo glavu na ramenu; smještilo jih u kasarne i brane jih na trošak obćine. Biskup Bonac da je 5000 for. Grad Temesvar odluci hraniti 2100 pribjeglih. Strah je, da će zlo biti u Congradu, Sentešu i Vásarheju.“

Budimpešta 14. marta:

„Cesar piše pismo, da rad nesreće od poplave nemisli doći za srebrene pir u Budimpeštu, gdje bi bio primio čestilanja, i zeli cesar, da što bi se bilo potrosilo za onu slavju, neka se što više dade nesrećnikom. Cesar daje u svoje i cesaričino ime osim onoga što je već dao (10.000) još 40.000 for od svog ježa.“

„Danas njeni, sutra tebi!“ Kad se narodu ovakove nesreće pripete, onda nebi mudro, ni plemenito, ni kršćanski da se nezaborava svaki narodni prepor, svako neprijateljstvo! I nas Hrvate mogu kamo li već nesreće stignuti. Plemenito je, da danas i kao Hrvati i kao kršćani posegnemo u žep i ponognemo koliko je moguće. Preporučamo crkvenu milostinju!“

Neukū Nauka.

Kako ti ostaje mličko dugo vremena suječe (Frizko). Napomi mličkom Bašu (hoen), dobro ju začepi, tu ja stavi 12 sati u hladnu vodu. Poslije 12 sati izvadi flasu te čep dobro smolno optakni. Mličko u ovakovim flasah može ti čitavu godinu svježo ostati.

X
Svare raztoče (molje, erve) možeš uništiti, ako takav sir parom posipši i posudi, u koj se takav sir nalazi, otvoren ostaviš. Svi srušiti raztoče ilići ervi izaći će da nekoliko sati iz posude, a ti enda si poškropi čistom nepkvarenom rakijom, pokrij posudu i zametaj ju u što. Vidit ćeš, da sir neće više napastovati ervi.
(Pucke Nor.)

Sora razjepljivoš:
„Nepitan te majko
Blaga ni bogastva,
Neg te pitam majko
Blagoslova troga,
Blagoslovi majko
Tvoju ljepercu milu
Ka te sad ostavarja.“
„Hodi z bogom vilu
Dobar put bi bog daj!
Kada pridaš ljeperc
V ono tudiće selo,
Ti ćeš se nasmijati
Ali nećeš veselo.
Kada sedeš za stol
S tvojim milim drugom,
Oteri ćeš si oči
Svojim bolim rukom!“

Polj. sb.

XXIX.

Ive umira za Marom.

„Nemri nemri Jive,
Ja ēu tebo Maru
Lipsu naputiti,
Kako ćeš ti Maru
Lipo provariš:
Sazij Jive crkvu,

Posrid ravna polja,
K tebi hoće Jive
Sve dijeko mlado
Na mašu hoditi,
Pak mi mlada Maro
Majki govorao:

Majka Mari nedu.
Umrajauć Jive
Mlad Maru želje:
„Ja ēu tebo Jive
Lipsu naputiti:
Sazij Jive bunar
Posrid dvora tvoja
K tebi to dijeko
Po vodu hoditi,
Medi njima će Jive
Lipa Mara priti.“
Prisli su dijeko, i
Majka Mari nedu.
Umrajauć Jive
Mlad Maru želje:
„Ja ēu tebo Jive
Lipsu naputiti:
Učin so ti Jive
Mrtav na postilji.
Nagnula so Mara
Na Jivova zglašje,
Pade Mari suza
Na Jivovo lišće;
Ondu mi so Jive
Rado probudiš,
Milo zvoni zvone.
Zađula je Mara
Milo zvoni zvone,
Pak mi mlada Maro
Majki govorao:

Polj. sb.

XXX.

Mare neće Creske vlastele.

Kada se jo Mare udati hotila,
Gusto puti Mara na okuo hodila.
Pod oknom setao dva creska vlastela.
Jedan njoj govoril: „podaj Mare ruku,
Da ti je postavim zlatni prsten na uhu“
„Volela bih sebju utopiti,
Nego majki, otev sramote činiti;
Zađi mi naša majka cresskinja bila;
Ner je naša majka osorska mladika
Osorska su okna punecati s bosiljkom
A osorski vrti puni s mažuranim.“
„Volis lipu Maru, ali mažuramu?“
„Volim lipu Maru, nego mažuramu,
Zađi mi mažuramu za klobukom veno
A Marina lisenča vazda se rumene;
Volim s lipom Marum riči govoriti,
Nego s mažuranim dukati brojiti;
Volim s lipom Marum po gori šetati,
Nego s mažuranim na postilji spati.“

Polj. sb.

XXXI.

Djevojčina ljeputa.

Ulico široka, vele si mi duga!
Vele si mi duga, pobijia me tuga!
Pobijia me tuga, obajdo me žalost,

Da kako mi vene, ova meja mladost;
Tužna mladost moja, svaki dan na manje
Kako letna trava ka se srpoju žanje.
No žanje se trava, neg se žanje žito.
Služil sam te lipo, kadi mi je milo?
Nebi me platilo troga oteva blago,
Troga oteva blago, ni muječina data,
Kako bi platila te troja lipa.
Aj te troji vlasti, puna jih je glava!
Troje vedro čelo s vlasti nadkriveno,
Kako ravno polje s travom obraćeno;
Te troje očice kad me pogledaju,
Sve sladko resljaje momu sreću daju!
Te troje obrazu lipu po složene;
Kako da su percoju na harta ložene;
A te troje lišca vazda su rumene,
Kako i jabuke kada su crljone;
A ta troje nosiće, med lišca posajeu
Ograv u Lušnju grad s merlići ogravom!
A te troje usta, kada sprogovore;
Kako da se vrata od raja otvore;
Te troje zubići lipu redom stoje,
Kako i oblaci kada snegom solo;
Te troje ustnice kako korali gore
Prebilji vratić troj, na kom je znamenje,
Pristal bi ga biser i drago katušju!“

Polj. sb.

Op. Na prvi mah viđi se, da jo ta pjesmeš umjetno sastavljen, ali je puklo omiljala, i na mnogih se mjestih pjeva, dokako stražiže malo različno.

(Slijedi ēv.)

